

je v naši domovini pretepev, napadov, pokoljev in pobojev! Napram temu ni najboljša politika molčati. Treba je včasih izreči ostrejšo besedo v opomin. Dolžnost vseh, ki jim je pri srcu bodočnost naše mladine, je, da v sporazumu s Katoliško akcijo začnejo delo za verski in nramni dvig naše mladine. Drugače se bodo res uresničile napovedi tistih, ki pravijo, da bo Evropa s svojo kulturo popolnoma propadla; s to Evropo propadamo tudi mi. Hvala Bogu, reči moremo in tudi moramo, da ni vsa naša mladina takšna. Poleg slabih imamo tudi še dokaj dobrih fantov in deklet med nami, ki so vkljub vsem slabim zgledom še ostali dobri in značajni in jih val današnje razbrzdčnosti in nemorale ni mogel potegniti v svoj vrtnec.

Vsem, ki so še dobri in značajni, velja opomin: Vztrajajte v dobrem! Bodite apostoli za tiste, ki so zabredli s pravega pota, ali pa jim preti nevarnost, da jih pokvari slaba družba ter nekrščanski časnik! Bodite člani samo krščanskih društev in čitatelji samo krščanskih časnikov in dobrih knjig! Krščanskim staršem pa bodi v premislek, da naj svoje otroke vzgajajo tako, in sicer že od rane mladosti, da bodo znali in mogli biti dobri in pošteni tudi takrat, kadar ne bo nad njimi čuvalo očetovsko ali materino oko! Prešibko drevo prej ali slej podere vihar.

*

Kamnica pri Mariboru. Na željo občinstva ponovi naše Katoliško prosvetno društvo v nedeljo dne 14. t. m. žaloigro v petih dejanjih »Mlinar in njegova hči«. K prav obilni udeležbi od blizu in daleč vabi odbor.

Cirkovce. Na staro leto so Cirkovljani vpriporili na društvenem odru Vombergarjevo dramo »Vrnitev«. Za deželski diletantski oder je bila vsekakor izredno posrečena predstava, ki je mnogim orosila oči. Čast, komur čast!

Ljutomer. V nedeljo dne 14. januarja, vpriporijo naši fantje in dekleta, včlanjena v Čitalnico, znano Vombergarjevo dramo »Vrnitev«, ki je že pri prvi predstavi doživela zadovoljiv uspeh. Vabimo vse, domačine in oko-

ličane, da si to najnovejšo dramatsko slovensko delo ogledajo na odru Katoliškega doma. To je zadnja predstava »Vrnitve«. Zveze z vlaki so ugodne.

Ljutomer. Novoustanovljeno društvo Ljudska čitalnica, ki ima svoje prostore v Katol. domu, prav živahno deluje. Knjižnica, ki je odprta vsako nedeljo od 8. do 10. ure dopoldne, je vedno oblegana od mladine, ki hoče dobrega čtiva za zimске večere. Poslužite se te priložnosti vsi, ki radi berete knjige. Za izposojnino plačate 50 par. Istočasno se lahko prijavite kot član Ljudske čitalnice. Opozorjamo že danes vso mladino, da bomo ustanovili velik društveni pevski zbor, ki ga bo vodil novi g. kaplan Stanko Trobina, ki je izvrsten muzikus.

*

Za naša dekleta.

Sveto leto je prineslo za naša dekleta iz Slovenskih gor, Pljuškega polja in Halož nekaj izrednega. »Zadnji dnevi leta bodo takozvane zaprte duhovne vaje v Mariboru pri častitih šolskih sestrah«, tako je naznanil »Slovenski gospodar« v božični številki. Nekateri so dvomili, ali se bo obneslo, pa naša pridna dekleta so prekosila vsa pričakovanja. 51 postelj je

bilo pripravljenih, a 60 deklet je prišlo: mnoge peš: 5, 6 in 7 ur hoda, druge z vlakom ali avtobusom, ena celo iz daljnih Prevalj. Vedenje je bilo vzorno in z vso resnobo so se dekleta v tem lepem tečaju učila obdelovati vrtec svoje duše. Pozorno so sledila vsaki dan štirim govorom preč. g. p. superiora Tomca iz družbe Jezusove; prosti čas so porabile za čitanje in za zapisovanje najvažnejših misli in sklepov. Sveta tihota je vladala točno po predpisih; le v petju Marijinih pesmi smo slišali odmev duhovne radosti, ki je zavladala v mladih, idealnih srcih. Prehitro so minuli zlati dnevi. Solze ob slovesu so pričale, kako srečni so bili dnevi na gori Tabor. Z vročo zahvalo smo se ločili od ljubih nam prostorov in dobrih sester in duhovnega voditelja. Slovesni sklep nam je priredil sam vrhovni voditelj Marijinih družb preč. g. kanonik Časl, potem smo šle še na božjo pot v novo kapelico presv. Srca Jezusovega, nato pa odhitele polne duhovne radosti na vse štiri strani sveta domov. Želimo vsem našim tovarišicam, da jim sveto leto prinese priložnost, opraviti duhovne vaje kakor me. Naj bi tudi nam bili koncem novega leta zopet odprti mili prostori v samostanu čč. šolskih sester v svrhu duhovnih vaj! Vsem prirediteljem teh lepih dni pa bodi tisočerna hvala in zahvala vseh srečnih udeleženk teh duhovnih vaj! — M.

Kamnica pri Mariboru. Naš star znanec g. Franjo Žebot, sedanjí glavni zastopnik domače Vzajemne zavarovalnice, bo prihodnje nedeljo dne 14. t. m. po rani božji službi govoril v gostilni Pavešič o zavarovalnih zadevah s posebnim ozirom na sedanje žalostne gospodarske razmere. Vabimo vse gospodarje in gospodinje.

Št. Peter pri Mariboru. Pred božičnimi prazniki je umrla v Slov. Bistrici č. sestra Pulherija Ploder, stara 71 let. Rajna je dolgo dobo let delovala v tukajšnjem samostanu ter je bila splošno priljubljena in cenjena radi vedne pripravljenosti, pomagati trpečim bolnikom. Rajni sestri bomo ohranili Šentpeterčani

hvaležen spomin! — Navzlic gospodarski krizi, ki nas tare, število naročnikov »Slovenskega gospodarja« in drugih naših listov ne bo nazadovalo, temveč še bo narastlo. Časi in razmere so takšne, da mora sleherna krščanska hiša biti naročena vsaj na en katoliški časopis. Časopisom pa, ki kratijo in sovražijo dedščino naših prednikov, to je vero očetov in jezik materin, ne dajmo prostora. Bodimo odločni, bodimo značajni in vztrajni katoličani ter širimo katoliški tisk. Šentpeterčani, ne pozabite naročiti tudi Mohorjevihi knjig. Za 20 Din dobite zopet šest lepih knjig. Število naročnikov Mohorjevihi knjig ne sme nazadovati. Naši fantje so se v velikem številu naročili na svoj list »Naš dom«. Urednik pa naj skrbi, da bo list res zanimiv in primeren za kmečko mladino. Naj uči in navaja mladino ljubiti svoj rodni dom, domačo zemljo, kmečko delo, običaje in navade, da bo kmetijska

Tolpe Krucev, kojih člani so bili kmetje pod vodstvom plemstva, niso bile nastanjene po določenih garnizijah, utrdbah ali celo trdnjavah. Postojanke Krucev so imenovali »tabore«, kojih lega nikakor ni bila navezana na višine. Kruci so taborili tudi po dolinah, gozdovih in celo po močvarah. Število krucevskih tabornikov je znašalo kvečjemu po 100—200 mož na enem kraju s pratežem v četverokotu krog taborišča. Nobeden tabor ni bil stalen. Poveljniki so predstavljali šotorišča po vojaški potrebi in življenskih prilikah. Obvestila so prenašali Kruci s kresi, rogovi, ali tudi z osebnimi sli.

Mnogo krucevskih taborov je bilo po današnjem Prekmurju, ker je mejilo njih kraljestvo na Muro, in proti zapadu, kjer so vpadali na avstrijsko ozemlje.

Krucem se Turkov ni bilo bati. Bili so si z njimi pobratimi in so prevzeli od njih uprav azijske lastnosti ter navade in med drugim tudi mnogoženstvo. Malodane vsak Kruc je posedal lastni harem kakor kak turški paša. Po taborih Krucev je krilatila obkoličakaj ugodnih prilikah vsestranska razbrzdčnost ter nezmernost. Prirejali so plesne zabave, ki so bile

seve združene s pijančevanjem in so končavale z nečistovanjem najgrše vrste.

Krucovanje pod zaščito lastnega kralja in samega turškega sultana je bilo za tedanje itak hude čase nepopisno zlo, ki se je vedno bolj ukoreninjevalo. Kako ne? Brezdelje, tolovajstvo in lahkoživnost je nekaj tako privlačnega, da bi jih zamogla zatreti ter iztrebiti edinole dejanska vernost in ta je bila Krucem od zgoraj navzdol — španska vas!

Kruci in Muropoljci je razmejevala Mura. Kljub Muri nikakor ni bilo zavarovano Prekmurje napram Prlekiji z neprestopnim kitajskim zidom. Na več mestih je vezal obe strani brod, celo most in prevoz v čolnih je bil itak v vsakdanji rabi.

Muropoljci so zvedeli kmalu, kako so se lotili Kruci mesto Turkov lastne grajske gospode in so postali oni narekovalci javne usode osrednje Madžarske. Skoro gotovo bi se bilo razgibalo krucstvo po štajerski strani Mure, da ni imelo prebivalstvo Murskega polja z Madžari kot sosedi tako bridkih izkušenj, kojih krutost so osveževala vedno nova divjaštva v vpadih, pokoljih in v odgonu miroljubnih slovenskih kmetov v sužnost.

komada na dan. Leta 1930-31, ko je prava kriza pravzaprav še le pričela, je znašal konzum vžigalic samo še 99.169 mil. komadov, ali 1526 komadov na glavo ter na dan 42 komada. Iz tega je razvidno, da je padel konzum v 1 letu za 1000 komadov pri glavi na leto in za 3 komade pri posamezniku dnevno.

— —

Odkod čevlji z visokimi petami?

Krog leta 1700 so začeli v Parizu nositi izredno visoke pete. — Francoski ženski spol je na splošno bolj male ter neznatne zunanjosti. Da bi pa zgledale majhne Francozinje večje, so začeli izdelovati čevljarji če-

mladina ostala zvesta zemlji, ki jo je rodila in ki nas vse redi. Preveč o sportu pa naj nikar ne piše. Kmetiška mladina ima najlepši svoj sport pri kmetškem delu, ko obdeluje in streže materi zemlji, ki nas potem bogato nagradi za naš kruh.

St. Peter pri Mariboru. V pretečenem letu je bilo v naši župniji rojenih 60, umrlo jih je 48, poročenih pa je bilo 24 parov. Ker je bilo nekaj novih Šentpeterčanov rojenih v porodnišnici v Mariboru, število rojenih ni navedeno, torej bela kuga še k nam ni dospela. — Naša šoli odrasla mladina še vedno nima prosvetnega središča, kjer bi se ji nudila primerna izobrazba in zabava ter se jo tako odvrčalo od pohajkovanja in drugih zablod, ki prete mladini. — Na Novega leta dan so imeli fantje svojo cerkveno pobožnost s skupnim sv. obhajilom. Z malimi izjemami so vsi fantje pristopili k mizi Gospodovi. Tako je prav! — Spoštovana Ornikova družina v Nebovi je praznovala v četrtek po Novem letu lepo družinsko slavlje. Hiša in vsa družina se je posvetila Kralju katoliških družin, presv. Srcu Jezusovemu. — Ob koncu leta smo imeli večinoma vsi Šentpeterčani obisk, ki pa ni bil zaželen. Bil je to mož, ki je rubil in izterjaval zaostanke, kar je trajalo skoraj celih 10 dni. Znak slabih časov in krize, ki tare tudi našega kmeta. Kako pa tudi naj plača, ko pa ni dohodkov, sadja ni bilo, vinski pridelek pa niti ne krije obdelovalnih stroškov. Gotovo je, da je bilo minulo leto eno izmed najslabših za našega kmeta.

Hoče pri Mariboru. Prihodnjo nedeljo dne 14. t. m. po rani službi božji bo pri nas gospodarsko predavanje, ki ga priredi Vzajemna zavarovalnica. Govornik pride iz Ljubljane. Gospodarji, pridite vsi!

St. Ilj v Slov. goricah. V Slovenskem domu bo v nedeljo dne 14. t. m. po rani sv. maši gospodarsko zborovanje, ki ga priredi ljublj. Vzajemna zavarovalnica. Predaval bo o važnih gospodarskih zadevah g. Mihelčič iz Celja. Vahimo vse gospodarje in gospodinje, da se vsi udeležite tega gospodarskega predavanja!

Sv. Rupert v Slov. gor. Malokedaj se zglašimo Ruperčani v »Slov. gospodarju«. Novic imamo dovolj, a nam primanjkuje časa, da bi jih beležili. — V Selcih je ukradel še neznan

STARE RANE NA NOGAH,

rokah itd. gotovo in hitro zaceli izkušeno zdravilo »Fitonina«. Izvanreden učinek so potrdili odlični zdravniki in znanstvene institucije. — Tuba 20 Din v apotekah. Po pošti in povzetju 2 tubi 50 Din. Poučno knjižico št. 18 pošlje brezplačno Fiton dr. z o. z., Zagreb I—78.

uzmovič posestniku dve hranilni knjižici, med tem ko so bili domači na polju na delu. Tat je prebrskal postelje in res zadel na knjižici. Ko je odnesel srečno pete, se je podal k Sv. Lenartu in je dobil prvič na ukradeni knjižico iz denarnega zavoda 158 Din. Drugič so mu pri Sv. Lenartu odvzeli obe knjižici in so mu rekli, naj pride pozneje, ker baš tedaj niso imeli denarja. Nepoštenjaka ni bilo več na spregled. — Neznani tatje so ukradli posestniku I. T. prašiča, ki je tehtal 800 kg. V noči so zaklali furež v gozdu in so se podali s plenom proti Sv. Urbanu pri Ptuj. — Pred dobrim tednom smo pokopali Marka Ploja in Terezijo Ornik. Oba sosedata sta umrla ob isti uri. Naj počivata v miru! — Ruperčani, ne pozabite naročiti »Slovenskega gospodarja« in »Naš dom«!

Trnava. Umrla je Terezija Weiss, vzorna gospodinja in vzgojiteljica štirih otrok. Bodi ji zemlja lahka!

Kapela pri Radencih je slavila na Novega leta dan inštalacijo novega g. župnika Marka Skofiča, ki je že 9 let deloval v naši župniji kot duhovni pomočnik rajnega g. kanonika. Že na predvečer so ga pozdravili zastopniki društev in organizacij: pevsko društvo mu je pod vodstvom g. šolskega upravitelja Kvirina Pertla zapelo podoknico in sta mu zaigrali dve godbi, v imenu Narodne Odrbane ga je pozdravil preglednik in starešina finančne kontrole g. Viktor Štrec; v imenu požarnega društva Hrastje-Mota je novožupnika pozdravil g. Mišlet, za kapelsko gas. društvo g. upr. Glaser Joško, za radgonsko gasilno društvo in stare vojake Zemljič Franc, v imenu cerkvenega konkurenčnega odbora načelnik Zdravec Iv. Drugo jutro pred inštalacijo je novega g. župnika pozdravila šolarica Jelka Lakovnjakova, v imenu Marijine družbe pa prednica Ivana Korošec. Nato je ljudstvo svojega novega duš-

nega pastirja spremilo v cerkev in napolnilo cerkev do zadnjega kotička. Inštalacijo je izvršil g. konz. svetnik in dekan Josip Weigl, ki je ob tej priliki v svoji pridigi poudarjal dolžnosti župnikove do župljanov, pa tudi dolžnosti župljanov do svojega župnika. Zeli-mo novemu g. župniku vso srečo in blagoslov, da bi nam dolgo pastiroval, tako dolgo, kakor rajni g. kanonik.

Polenec pri Ptuj. Z veseljem in upov polni smo stopili v novo leto. In kakor vsak dober gospodar napravi ob letu račun, tako tudi mi kot vestni kronisti polagamo račun o gibanju naših faranov. Rojenih je bilo 38, fantov 15, deklic 23, izmed njih 4 taki, da bi, če bi jih ne bilo, mogli izobesiti belo zastavo. Umrlo jih je 26; seveda je tudi tukaj ženski spol za 4 osebe v premoči. Večno zvestobo so si obljubili pred našim lepim oltarjem cerkve Marijine le 4 pari. In kakor se vidi, tudi letos nima naša mladina posebne korajže za ta zakonski jarem. Menda je vino prekislo in bodo še vedno raje zapeli ono: »Jaz se ... ne bom ženil, ledig bom ostal.« No, kateri pa bo napravil kaj »po svoji glavi«, tega pa bomo v »Gospodarju« dali, pa ne telesno, ampak plemenito. Naročite si koj »Slovenskega gospodarja«, da boste izvedeli iz njega, kdo bo tako srečen, da bo v časniku. — H koncu leta so še zapustili to solzno dolino: Alojz Čuš, posestnik v Polencih, star 72 let, po katerega smrti ni hotela priti in to po njegovih mislih, zato si je sam končal svoje zemeljsko življenje. Bodi mu Bog milostljiv sodnik! Za njega naj tudi prosí usmiljenja nedolžen otrok Viljem Sirc iz Polenec, ki je vzletel med nežne angelce v starosti 14 dni. Našo mrljako poročilo zaključuje občinska reva Majcen Franca iz Preroda, ki jo je smrt rešila vsega zemeljskega gorja v starosti 75 let. Vsi v letu 1933 preminuli - večni pokoj Vam!

Ponikva ob južni žel. Dne 28. decembra se je zgodila tukaj železniška nesreča. Ob 15. uri je mariborski brzevlak zgrabil progovnega obhodnika Franca Kolar med izvrševanjem svoje službe, mu prelomil lobanjske kosti, strl desno roko in ga pri prči ubil. Ponesrečenec je bil rojen v Roču v Istri, star 55 let, zapusti ženo in dva nepreskrbljena otroka. Ponesrečil se je blizu svojega stanovanja v Gornjih Selcih. Le kratko črto proge bi še imel prehoditi, pa bi bil doma. Kako negotov je čas in kraj naše

vlje z visokimi petami in so imenovali to obuvale »patins«. Tak »patins« ženski čevlji je bil opremljen poleg visoke pete še z izredno debelim podplatom iz plutovine. Plutovinasti podplati so povišali nogo za pedenj. Da pa nikdo ni videl čudnih podplatov, je nosil ženski svet obleko do tal. Večkrat se je zgodilo, da ljudje žensk, katere so videli na ulici, doma v copatah niti več spoznali niso, ker so zgubile po odložitvi čudatvornih čevljev eno četrtino na visokosti.

Zahtevajte povsod

»Slov. gospodarja«.

Muropoljcem — sodobnikom naše povesti so bili v najbolj svežem spominu spori in krvavi obračuni med pomadžarjenimi Slovenci v Prekmurju in Štajercih. Posledice teh preprirov so vidne še danes in jih občuti prebivalstvo ob obeh straneh omenjene obmejne reke. Da so vplivali dolgoletni nasilni obračuni radi struge Mure tudi na črnoglednost glede krucevstva od strani Muropoljcev takoj ob prvih pojavih, naj nam pojasnijo naslednja zgodovinska dejstva, ki še krožijo danes v ustnem izročilu po Murskem polju od Mure do Ljutomera in še dalje.

Spori radi struge Mure, ki je delala ob porastu in razlivih veliko škode, so pričeli začetkom 16. stoletja. Takrat je bil graščak v Gornji Lendavi Tomaž Szechy. Posedal je ob Muri obširna posestva. Da bi zavaroval svojo posest pred poplavo, je pustil zavoziti onkraj Trnjevec na ogrski strani dve strugi, dve pa združiti z močnim poprečnim jezom. Te obrambne naprave so obrnile tok Mure na štajersko stran. Reka je začela izpodjedati najrodovitnejšo muropoljsko zemljo. Po vodi so odromale njive, pašniki, travniki in že je bila struga skoro tik pred hi-

šami. Muropoljci niso upali seči po samoobrambi, zahtevali so se po pomoč k vladi.

Štajerski cesarski namestnik se je pričel pogajati s Tomažem Szechy. Oholi in brezobzirni Madžar se ni zmenil za štajerske predloge. Mura je dalje ogrožala in odnašala Muropoljcem zemljo. Prošnje za pomoč so deževale v Gradec in radi tega je bil poslan od vlade l. 1511. inženjer z delavci na Mursko polje, da odredi na licu mesta gradnjo jezov, ki bi naj dali reki drugo smer in zabranili največjo škodo. Komaj so bili Muropoljci pod strokovnim vodstvom dva dni na delu, je pridivil nad nje Szechy s svojimi oboroženimi hlapci ter podložniki. Delavce je razpodil, inženjerja je odvedel s seboj v verigah.

Nato so zgradili ogrski vojaki na štajerski strani nasipe. Po njih so nastavili topove, da se ni upal nikdo tja niti pogledati. Ko so bili vojaki gotovi z utrditvami, so prišli madžarski delavci s koši in motikami. Na štajerski strani so izkopali precej široke grabe, v katere so napeljali Muro. Po tem opravi so utrdili jez na ogrski strani še bolj in potegnili niže tega celo novega. Radi teh naprav se je obrnila Mura veliko bolj proti Muropolju. Količ kaj naraslo valovje

smrti! Pokopali smo ga dne 30. decembra ob veliki udeležbi žalujočih. Saj je umrl kot žrtev svojega poklica. Tudi pevci so mu zapeli ganljivi žalostinki v cerkvi in na pokopališču. Naj počiva v miru!

Slov. Bistrica. Častilec sv. Antona na znane: V sredo dne 17. januarja bo pri Sv. Marjeti v Ritoznoju ob 10. uri pridiga in peta sv. maša na čast sv. Antonu za zdravje pri živini. Častilci sv. Antona, obilno vabljeni!

Stoprce pri Rogatcu. Patrocinijske farnega patrona bomo obhajali v nedeljo dne 14. januarja in 17. januarja t. l. s slovesno službo božjo ob sedmih in desetih.

Sv. Križ pri Rogaški Slatini. Vremenske neprilike so nas v preteklem letu večkrat iznenadile. V mesecu maju nas je dež tako obiskoval, da se sadno drevje ni moglo razcvetiti in tako smo ostali letos brez sadja. Dež je škodoval tudi raznim drugim pridelkom. Mokra spomlad pa je mnogo pripomogla k pridelku krme, toda žal, živina nima cene. Poleti so nas obiskovali trenutni nalivi s ploho in gromom. Tako je udarila strela nenadoma v gospodarsko poslopje posestnika Jurija Terčiča v Zgornjem Sečovem. Zgodilo se je to tik pred mlajšo. Gospodar je imel v gospodarskem poslopiju naloženo vse žito in vso krmo, gospodarsko orodje, vozove ter mlatilni stroj in drugo, kar je vse uničil požar. Potem pa nas je obiskala občutna toča, ki je uničila ajdova polja in vinograde. Hvala Bogu, da smo imeli zrno že takrat na varnem. Pšenična polja so se pri nas na splošno precej povoljno obnesla s pridelkom. Jeseni pri trgatvi smo se začudili, ko smo kljub slabemu vremenu to delo tako kmalu opravili. Sode po vinskih kletah, katere smo imeli pripravljene za vinski mošt, smo mogli zažvepljati, ker jih ni bilo s čim napolniti. To dejstvo je nekoliko dvignilo ceno vinskega mošta, oziroma vina. Jesen smo imeli dokaj neugodno, zlasti ko je bil čas setve žita. Nekateri, ki so vedno bolj počasni, so se tolažili, da še pride boljša jesen, in tako še do danes niso posejali žitnega polja. Skoro bi bil prezrl, kako nas muči svinjereja. Pri največji previdnosti, hrani in vzgoji prašiči žal nočejo uživati naših uslug. Nekateri podležejo rudečici, drugi pa kugi. Zato želimo, da bi živinozdravniška veda iznašla učinkovitejša sredstva proti svinjski kugi, kar so nam že

živinozdravniški strokovnjaki obljubili. — Sv. Miklavž je našo dečo, zlasti revno dečo, dobro obdaroval, osobito na slatinski šoli. Božično Dete pa je prineslo v naše domove svoj blagoslov in sveti mir. Staro leto smo zaključili z vprizoritvijo igre »Mlinar in njegova hči«. Vprizoritev te drame je kljub slabemu vremenu privabila v naš Društveni dom ogromno gledalcev, oziroma poslušalcev. Veliko je k temu pripomoglo sodelovanje kostrivniške godbe. Kjer je muzika, tam so kaj radi naši ljudje, zlasti pa še mladež. Predstava se je prav dobro obnesla. — Sedaj smo v naši župniji na delu za krščansko časopisje. Kljub današnji grozni gospodarski krizi mora naš uspeh na tem polju biti velik. Torej fantje in dekleta, ki imate dober jezik in urne noge, na delo, da boste res fantje in dekleta od fare. Kaj pa delamo v teh zimskih dneh? Čitamo Mohorjeve knjige. Obhajamo fureže, kjer še sploh imajo kaj svinj. Pomenjkujemo se, kdo bo za letošnji predpust ženin in katera bo nevesta? Kje bo volk šel kaj skozi vas? V zgornjem delu fare imamo nekega zrelega ptička, ki mu že par let v zimskem času prija kurje pečenke, zlasti pitani purani mu zelo dišijo. Upamo pa, da bo tega tiča prej ali slej ujela roka pravice. — Sporočiti mi je še, da je lani v naši župniji zagledalo luč sveta 92 oseb. Po zasluženju plačilo je šlo v večnost 82 oseb. Zakonsko zvestobo oziroma ljubezen si je obljubilo 30 parov v fari in izven nje 3 pari. Želimo, da čitatelje »Slovenskega gospodarja« blagoslovi božično Dete ter da jim podeli v novem letu obilno srečo!

Sv. Jožef nad Celjem. Ob priliki celodnevnega češčenja presv. Rešnjega Telesa v torek dne 23. t. m., se bodo začele tudi splošne duhovne vaje za dekleta. Začetek na predvečer v pondeljek dne 2. januarja. Zaključijo se v petek dne 26. t. m. zjutraj. Vsak dan bodo 3 govori, ob pol šestih, ob dveh in ob petih. — Še drugi tečaj oddeljenih duhovnih vaj v Domu pa bodo: 1. kakor je bilo že javljeno

Ali si že obnovil

naročnino?

je izpodjedalo z vso naglico travnike in njive. V par letih so odplavale tri vasi: Pirovce, Pipovce in precejšen del sedanje Stare vasi.

L. 1524. je poslala deželna vlada na neprestano sporno ozemlje komisarje. Komaj so se pojavili višji gospodje s prizadetim prebivalstvom ob Muri, je bil tamkaj tudi Tomaž Szechy v spremstvu vojaštva. Otvoril je na Štajerce ogenj iz topov in pušk. Komisijo z Muropoljci je otel gotovega pogina le najhitrejši pobeg.

Vlada je bila brez moči napram madžarskemu nasilju. Mura je opravljala svoje uničevalno delo naprej. Muropoljci so začeli braniti po možnosti sami svoja zemljišča pred deročimi valovi, a reki se nikakor niso smeli približati. Premožnejši kmetje so zabili dobrega pol kilometra od obrežja v zemljo močne kole in navozili zasilne jeze, katere je odnašala količkaj narasla Mura, in razdrte obrambe je bilo treba graditi znova.

Po zgledu gornjelendavskega gospodarja je nagajal Veržejcem Anton Banffy, graščak v Spodnji Lendavi.

Vsled novih strug, nasipov, jezov in sploh obrambnih naprav ob celi prekmurski strani se je zoževala struga Mure vedno bolj. Voda se je razlivala pri najmanjših povodnjih po mnogo nižje ležečem Murskem polju in povzročala po njivah ogromno škodo. Mura je obiskovala tudi poslopja naših štajerskih vasi, kar je priklivalo kužne bolezni nad ljudi in živino. V očigled vsakoletnemu po večkrat se ponavljajočemu obupnemu položaju so se pritoževali Muropoljci neprestano v Gradec in celo na Dunaj. Habsburžani se niso upali potegniti res krepko in uspešno za oškodovane kraje v zavesti, da bi si odtujili z oboroženim nastopom še bolj madžarske velikaše. Muropoljce so z najvišjih mest le vedno tolažili z izgovori, da nima vlada časa in ne potrebne denarja; v resnici pa ji je manjkalo vsake resne volje. Ostalo je leta ter leta pri praznih obljubah in pri starem zlu. Mura je podkopavala vedno dalje in porivala v najresnejšo opasnost celo Mursko polje. (Dalje sledi.)

Širite „Slov. gospodarja“!

dne 16. januarja za dekleta; 2. za žene se začne tridnevni tečaj v torek dne 6. februarja, ob šestih zvečer. 3. Za dekleta, mestna in podeželska, začetek v torek dne 20. februarja ob 6. uri zvečer. 4. Za dekleta, začetek v torek dne 13. marca.

Dobova ob Savi. Nekaj dni pred božičnimi prazniki se je razširila novica, da nas zapusti g. provizor Franc Strmšek. Nihče ni mogel verjeti, da nas res zapusti ta naš skrbni duhovni oče. Na praznik sv. Štefana je bil gospod v naši župnijski cerkvi inštaliran za novo župnijo Sv. Mihaela nad Mozirjem. Obrede je izvršil preč. g. dekan in konz. svetnik Medvedšek iz Vidma ob navzočnosti g. konz. svetnika Tratnika iz Rajhenburga, g. župnika Jurharja iz Brežic, g. gvardiana p. Dionizija Dušaja iz Brežic in g. bogoslovca Kovačiča. Po izvršenih obredih se je od g. župnika poslovil v prekrasnih, v srce segajočih besedah preč. g. dekan. V petek dne 29. decembra zvečer pa so Dobovčani priredili g. župniku v slovo podoknico. Približno ob šestih zvečer se je pomikal po Dobovi veličasten sprevod z bakljami in lučkami. Spreveda z godbo na čelu, se je udeležilo vseh pet gasilskih čet, Rdeči križ, šolski otroci z g. upraviteljem Kokotom na čelu in mnogo občinstva. Najprej je godba zaigrala serenado, nato so se poslovia posamezna društva in sicer: za godbeno društvo g. A. Bogovič, za gasilce g. Andrej Pavlič, za Rdeči križ g. Prestor kot predsednik, za konkurenčni odbor g. predsednik Anton Pavlič in nazadnje cerkveni ključar g. Vučajnik. Nato je cerkveni pevski zbor zapel pesem. Nato je zopet zaigrala godba in ljudje so se polagoma razšli. G. župnik bode ostal v vedno v naših srcih, saj je bil delaven, skrben in neutrudljiv v cerkveni službi. Prav posebno skrb je posvetil pridiznici, spovednici in šoli. Zaradi svojega mirnega značaja, je bil zelo priljubljen in spoštovan pri vseh faranih in prav tako pri sosednjih Hrvatih. Vam, g. župnik, ključemo: Bog Vam bodi za vsa Vaša dobra dela plačnik! Želimo Vam srečo in zadovoljnost na Vaši župniji. Z Bogom! Dobovčani. — Za provizorja v Dobovi je imenovan s 1. januarjem g. Josip Logar, doslej duhovnik ljubljanske škofije.

London v megli.

Davno pred vojno je hotel presenetiti »Pravski list« svoje čitatelje s sliko med tekstom. Izbrali so seve sliko rajnega avstrijskega cesarja Franca Jožefa. Na presenečenje uredništva pa so bili prvi izvodi omenjenega lista zamazani in od cesarjeve slike je bilo videti samo črno pako in pod to je stala razločna označba »Cesar Franc Jožef.« Priobčitev tako zapackane slike bi bili smatrali za razžaljenje Njeg. Veličanstva. Kaj storiti? Glavni urednik je ustavil tiskarski stroj in pod zabrisano sliko so natiskali: London v megli.

Sv. Vid pri Ptuj. »Domovina« je v prvi številki prinesla članek iz Sv. Vida pri Ptuj. Pravi, da je pri svetonočni igri v dvorano prihitelo pogledat do 400 ljudi. Nam, ki smo bili navzoči tudi pri drugi igri, se čudno zdi, da ni sporočala tudi število gledalcev pri drugi igri »Mati in sin« na Božič. Zakaj je tudi zamolčal dopisnik dogodek, ki se je zgodil na sveto noč med igro? Namreč ta, da je neki nepovabljeni človek spuščal v dvorani neke smrdljive strupene pline. Ugotavljamo sledeče: Na sveto noč je bilo gotovo nad 600 gledalcev, med njimi do 200 takšnih, ki se ne zavedajo pomena iger, motijo mir ter delajo nered. Dopisnik »Domovine« je bil menda navzoč le pri prvi igri, pri kateri je bil vstop prost. O drugi igri, ki je bila s vstopnino, ni poročal ničesar. Morda ni imel denarja, da bi si vstopnico kupil. Pravi prijatelji in dobri župljani nas podpirajo tudi gmotno, dobro se zavedajo, da društvo ne more igrati zastoj, ker nima zakladov, iz katerih bi stroške plačevalo. Igrali tudi niso samo pobreški in lancovski igralci, ampak tudi tržaški, jurovski in haloški. S skupnimi močmi v bratski ljubezni, za napredek prosvete v blagor ljudstva.

Središče. Dne 16. t. m. bo slavil pri nas 70-letnico vpokojeni g. ravnatelj Anton Kosi. Jubilant se je rodil dne 16. januarja 1864 pri Mali Nedelji. Ljudsko in meščansko šolo je obiskoval v Gornji Radgoni, učiteljske v Mariboru. Od leta 1892 je stalno učiteljeval v Središču, kjer je dobil leta 1915 vsled zaslug na šolskem polju častni naslov šolskega ravnatelja. Nemogoče bi bilo naštet vse zasluge slavljenca, katere si je pridobil kot vzgojitelj mladine za Središče in okolico. Ni pa deloval samo kot učitelj v šoli, ampak tudi kot učitelj priprostega odraslega naroda na poljedelskem in vinogradniškem polju in predvsem pa kot eden najbolj plodonosnih mladinskih pisateljev. Tudi »Slovenski gospodar« si šteje v čast, da je bil slavljenec dolga leta njegov stalni poročevalec o stanju vinogradov. Pravemu slovenskemu možu, ki ima velike zasluge kot odgojitelj naroda z besedo, vzgledom in peresom, k 70letnici naše iskrene častitke! Ravnatelj g. Antona Kosi ohrani ljubi Bog Središčanom in Sloveniji do skrajnih mej človeškega življenja!

Gradišče. V našem malem Gradišču imamo precej naročnikov »Slovenskega gospodarja«, pa skoraj najmanj dopisov se najde v njem od nas. Izgleda, kakor da bi spali, pa vendar ne spimo. Čez dve leti nismo več imeli učitelja na naši šoli. Sedaj pa smo hvala Bogu dobili zopet prav dobrega učitelja, po imenu Turk Joško, kateri je zopet poživil našo šolo in celo okolico. V nedeljo dne 17. decembra je priredil na šoli z učenci lepo proslavo krajevega rojstnega dneva. Ustanovil je tudi 8-članski pevski zbor, kateri je nam po izvršeni igri še prav lepo zapel dve pesmi. Obilna udeležba je dokazala, da se tudi tukaj zavedamo narodno in kulturno. Na božič je bila naša šolska mladina zelo lepo obdarovana. Iz srca se zahvaljujemo vsem, kateri so k temu kaj prispevali. Velika zasluga gre našemu g. šolskemu upravitelju, ker se je veliko trudil za vse to. Dne 29. decembra pa so obiskale našo šolo 7 gospodičen, od društva Steg mariborskih planink, katere so priredile naši šolski mladini prekrasno božičnico. Okrasile so jim božično drevo, skuhale jim čaj in obdarovale jih z raznimi jestvinami, šolskimi potrebščinami, z obleko in z obuvalom, tako da vsak, kateremu sta že sneg in mraz onemogla obisk šole, lahko zopet redno obiskuje šolo. Nepopisno veselje so napravile s tem

naši šolski mladini in tudi nam staršem, da smo mi z našo enorazredno obmejno šolo deležni takšnega dobrotljivega obiska. Prisrčno se zahvaljujemo starši vseh učencev gradiške šole, starešinci g. Mlinaričevi in stegovodkinji g. Emici Kramar ter njenim šestim sotrudnicam, katere so veliko žrtvovala za nas in se niso ustrašile dolge poti in slabega vremena ter izvršile to plemenito in nam dobrotljivo delo.

Ruše pri Petrovčah. Iz našega kraja se malokdaj kaj sliši v »Slovenskem gospodarju«, čeprav ta priljubljeni list pridno prihaja vsak teden v našo osem hiš broječo vas Ruše, in sicer v šestih izvodih. Pa ne samo »Slovenski gospodar«, tudi drugi katoliški časopisi prihajajo k nam. — Pretekli mesec je po daljšem bolehanju umrl naš najstarejši vaščan, prevžitar Franc Lednik v 84. letu svoje starosti. Bil je brat že pred več leti umrlega g. župnika v Ločah g. Antona Lednika. Pravijo, da če se ljudje v življenju ljubijo, se v smrti kmalu združijo. Tako je tudi tukaj šla kmalu za svojim možem Marija Lednik rojena Lešnik. Hita in težka bolezen jo je položila na mrtvaški oder, staro tudi nad 80 let. Malokdo iz daljne okolice je poznal to skromno in ponižno ter globoko verno Blažetovo mamiko, ki je vzgojila v strogo krščanskem duhu 7 otrok, ki so že vsi preskrbljeni. Delala je le za hišo, trpela le za družino in je izgorela, kakor dogori sveča, za pošteno krščansko družino. In prav je, da se je spomnimo s temi vrsticami v »Slovenskem gospodarju«, saj je bila njegova zvesta čitateljica. Rajna naj počiva v miru, preostalim naše iskreno sožalje!

Sv. Križ pri Rogaški Slatini. Čudna prigodba. Komaj v štirih dneh leta so nas za večno zapustile kar štiri osebe, stare vse nad 80 let. Te so: prevžitar Anton Mlakar iz Tekačevega, prevžitarica Antonija Janež iz Jurga, občinski revež Gregor Čebular iz Tekačevega in Jožefa Čebular, posestnica in gostilničarka iz Tekačevega. Naj počivajo v miru! — Obiskal je spet letos naše zdravilišče g. ministrski predsednik dr. Srškič. Ostal je tukaj nekaj časa. — Steklarna je ustavila popolnoma svoj obrat in tako število brezposelnih močno narašča. — Na praznik dne 6. t. m. nas je posetil belgrajski in naš bivši kaplan g. Tomaž Ulaga. Nas je prav razveselilo. Ob tej priliki je obiskal tudi svojega prijatelja »Miheca« na Boču. — Sneg pojema. Smučarji so žalostni in prosijo za ponovni sneg. Smuk je pri nas zavzel široke kroge. Zlasti naša mladež se je tako privadila na smuč, da se jim ponoči kar sanja samo o smučanju.

Sv. Frančišek v Savinjski dolini. Dne 2. t. m. je v celjski bolnišnici po dalje časa trajajoči bolezni umrl vpokojeni učitelj in posestnik v Radmirju g. Ignacij Strmečki. Na tuk. šoli je poučeval nad 20 let. Kot zvest sin svojega naroda je bil veren katoličan, ki se svojih verskih dolžnosti ni sramoval izpolnjevati. Pokoj njegovi duši! — Letna kronika naše župnije za leto 1933 zaznamuje 31 rojstev, 21 mrljev in samo 3 poroke. — Marsikateri neprijetnosti nam je prineslo preteklo leto. Nova razdelitev občin nikakor ni vseh zadovoljila, akoravno pri nas ni bilo veliko sprememb, ker pripadamo tako kot poprej štirim sosednim občinam. Z razpustom prosvetnega društva je ugasnilo tisto ognjišče in žarišče okrog katerega so se zbirali za vse dobro vneti fantje in dekleta. Ali bo to ognjišče letos zopet zažarelo? Upamo, da bo, ako ne v današnji, pa v novi obliki. Katoliška akcija nas kliče na delo, odzovimo se!

Iz zagrebške torbe. Ej, bre! Velika je ta torba in marsikaj je v njej, dobro skrito, a malo-vredne stvari glasno na prodaj. Tudi Slovenec nas je veliko v tej torbi, samo ne najdeš ga tako lahko slovenskega človeka, čeprav kar lahko veš, da je vsak peti, ki ga srečaš, Slovenec, da ti v gostilni z dvema natakaricama gotovo postreže ena Slovenka. Pa takole, med nami rečeno, Hrvatje radi malo pozabljajo čez nas, češ, da domačinom kruh odjedamo, pa imajo le raje slovenske služkinje in slovensko osobe. Že vedo, zakaj! No, mi si takih nezaželenih besed ne jemljemo preveč k srcu in se zadovoljujemo s tem, da so nam v dejanju gospodarji mesta in dežele vendarle dobri. Tam gori pri Sv. Roku si pa povemo, kaj nas teži, in marsikaj teži. Če je radi krize sedaj v Zagrebu 24.000 ljudi brez najpotrebnejšega za življenje, vemo, da je med temi dober del otrok slovenske matere. Radi bi jim pomagali, ka kako? Pravijo, da bo v prihodnje bolje. Upanje je lepo. Samo to je šment in joj, da je to samo upanje. 3 milijone, pravijo, da bo mesto zbralo, da se zaposlijo brezposelni, da se nekatere potrebne nprave izvrše. Lepo, lepo! Samo to je zlo, da tisti milijoni jako po malem skupaj tečejo. Zgodba je namreč ta, da naj bi davkoplačevalci plačali iz proste volje v ta namen, pa moramo ugotoviti samo to, da je od 15.000 D do treh milijonov še jako daleč, in le toliko, 15.000 Din namreč se je zbralo po dobri volji. Sedaj stoji denar pri bogatinih, pridne roke pri brezposelnih, trije milijoni pa v računih. Kdaj bo vse to stopilo v eno skupno resničnost, kdo to ve! Zato pa gre življenje kar svojo pot brez ozira na papirnate račune in kriza se vozi v avtomobilih, kar 200 je njenih, ker jih je ob novem letu odpeljala s seboj. Toliko jih je bilo namreč ob novem letu objavljenih. Stanovanj je tudi vse polno na ponudbo, gostilne in trgovine zapirajo. Ej, oni avtomobili, čeravno se je nekoč z njimi gospoda vozila, peljejo v pozabo dobre čase! Pravijo, da je tudi v kinu in gledališču preveč sedežev, stojiš menda manjkrat zmanjka. — O praznikih je neka ženska pustila dete-noverojenka v nunski cerkvi: naj skrbi zanj Sveti Vinko! Njemu je cerkev posvečena. — Oglasil se je japonski strah. Igračke, svinčniki in druga drobnarija je že tu, pride pa menda v kratkem 50 vagonov japonske dumping robe. Kolesa po 300 Din. Seveda, če je to tudi res. — Kaj pa cene volom in kravm? To tudi zanima. Sejmski prostor je daleč, zato od blizu tega ne vidim. To pa povedo, da je kupčija z mesom draga, voli pa so poceni. Komaj 4 D kg, malo čez debele živali. A ribe so prodajajo po 45—60 Din kg. Pravijo Zagrebčani, da so predrage, a ribiči, ki jih vozijo iz Jadrana, pravijo, da bi jih bolje prodali v čezmorskih krajih. — Čebule dobiš za 1 Din cel venec. Pa ne dopoldne, pač pa popoldne, ko ti je kuma ponuja za vsako ceno, samo da bi izkupila za štruce kruha. Debeli purani za pravoslavni božič, ki je bil dne 7. t. m., se prodajajo po 90 Din par, a kupujejo se po 50 D. Čudno, kaj, od kod ta razlika. Pa saj veste, kako je pri nas. Damo se tudi »zglihati«. — Te dni prične z obratom tvornica gumbov, last g. Mavec in bratov Fišter iz Radeč. Svoje obratne prostore ima v Bosanski ulici.

„Slov. Gospodar“ stane:

celoletno 32 Din,
polletno 16 Din,
četrtletno 9 Din.